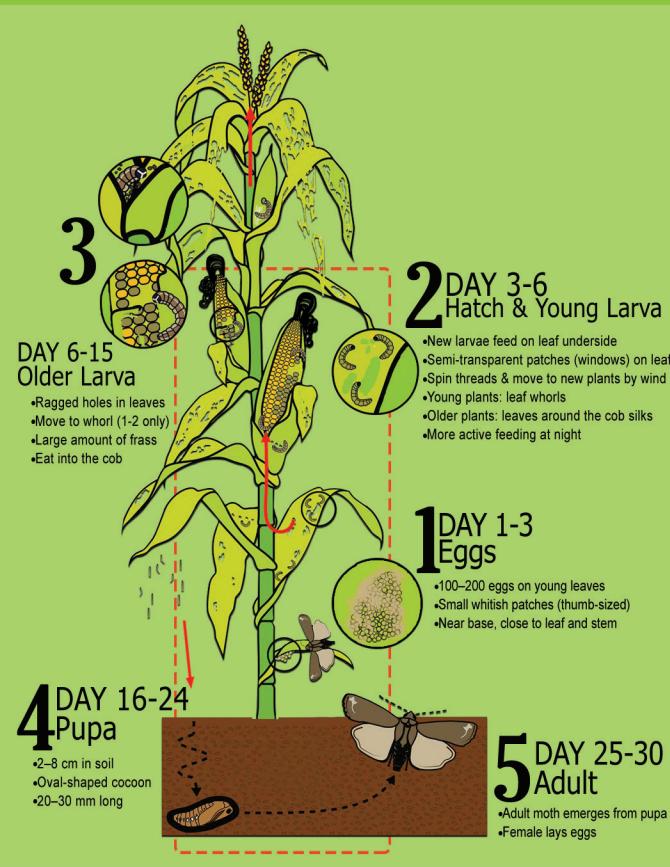

Aram daw nindo?

- An danyos na dara kan Fall Armyworm sa mga dahon kan mais pwedeng mag-kawsa nin 70% pagbaba sa produksyon o ani. Delikado man an pagtaraid na mais nin huli ta minalipat man an *larvae* sa mga bagong tanom sa mga haraning maisan asin kayang magdara nin 100% danyos.
- An ulod na FAW, iyo an minataong dakulang destroso sa mga tinanom. An buhay ninda nag-aabot sa trayntang (30) aldag bago mag turog (7-13 aldag) asin maging *adult*.
- An babaeng FAW may kakayahang mag producir nin duwang ribo (2,000) nin sugoc hasta sinda nabubuhay.
- An gurang na FAW kayang mag layog nin sang-gatos kilometros (100 km) sa sarong banggi asin limang-gatos kilometros (500 km) bago sinda mag sugoc.
- Sa mainit na lugar nagkakaigwa sinda nin walo (8) hasta sampolo (10) nin henerasyon kada taon.
- Pag aldag, nagtatago sinda sa irarom kan mga tinanom o sa daga asin activo sinda sa *whorl* pagka banggi.
- Nagkakakan sinda nin dahon, butil (*grains*), burak, mga saradit na tanom o bago palang tanom.

THE FALL ARMYWORM LIFE CYCLE

Kun may kaso nin pag-atake nin FAW, mag apod sa:

Integrated Laboratories Division
DEPARTMENT OF AGRICULTURE
Regional Field Office No.5
San Agustin, Pili, Camarines Sur
(054) 477-0068/477-0381
darafid5@yahoo.com

BUREAU OF PLANT INDUSTRY
692 San Andres Street, Malate Manila
(02) 524-7211, 523-3853
09189591760
croppestmanagementdivision@gmail.com

Republic of the Philippines
DEPARTMENT OF AGRICULTURE
Regional Field Office No.5
San Agustin, Pili, Camarines Sur 4418

DAPAT MONG MAARAMAAN
MANONONGOD SA **FALL
ARMYWORM**
Spodoptera frugiperda

An babasahong ini ginibo kan:
RAFIS

(Regional Agriculture and Fisheries Information Section)

Sa pakikipagtabangan sa
ILD

(Integrated Laboratories Division)

DEPARTMENT OF AGRICULTURE

Regional Field Office No. 5

San Agustin, Pili, Camarines Sur

Isinabikol ni:
LOVELLA P. GUARIN

Sources: BPI FAW poster
FAO website on FAW (<http://www.fao.org/fall-armyworm/en/>)

Fall Armyworm (FAW)

Spodoptera frugiperda

An Fall Armyworm sarong peste na hale sa mga tropical na rehiyon sa westeng parte kan kinaban. Kinakakan kan ulod na ini an 186 species nin pananom hale sa 42 na pamilya arog kan mais, paroy, tubo, sorghum, kamatis, patatas, cotton asin mga duot sa pastolan.

Pwede man maapektuhan kan FAW an soya, mani, tabako, repolyo, lettuce, sibulyas, ubas, tapayas, orange asin mga tanom na ornamental.

Mas grabe an distroso kaini sa mga temperate o katamtamang klima nin huli ta kayang maglayog kan FAW nin ginatos na kilometro sa sarong rulupadan sa langkaw na maabot sa ginatos na metros.

Kan taon 2016, an FAW napabaretang nahiling sa Africa, India asin mga bansa sa Asia Pasipiko, Bangladesh, Nepal, Myanmar, Thailand asin China.

Sa Thailand sana, napabaretang marikas na naglakop an FAW sa laog nin apat na bulan.

Base sa mga pag-adal, dificil makontrol an FAW nin huli ta igwa ining natural na tolerance sa mga insecticide asin may kakayahang mag develop nin resistensya sa insecticide. Igwa ining duwang strain na mag kapareho an istruktura alagad magka-iba an mga host na pananom asin mating behavior. An duwang strain may kakayahang mag cross-hybridization. Sa Africa, an duwang strain nag-atake sa mais.

An FAW strain sa mais minaatake man sa sorghum asin mga kaparehong pananom.

An FAW strain sa paroy minaatake man sa mga pasture grasses arog kan Bermuda asin Johnson grass.

Pagmanehar kan Fall Armyworm

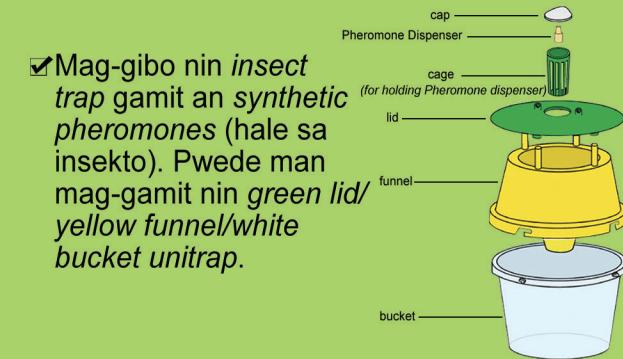
Importante an paglikay, pag monitor kan mga pananom ta nganing marikas na mahiling an infestation. An mga ahensya kan gobyerno asin regulatory agencies dapat magsagibo nin regulatory control arog kan inspeksyon, quarantine, asin pagraot o pagsulo kan mga infested na pananom.

An mga paraoma, pwedeng gibuhon an minasunod:

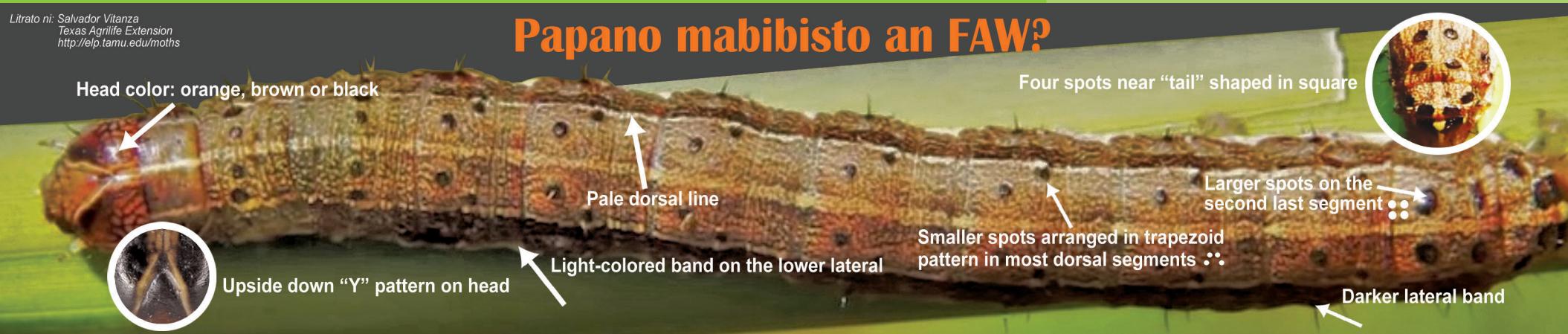
- ✓ Mag tanom nin amay tanganing malikayan an sobrang pests sa huring season.
- ✓ Halion an mga duot na nagigin istaran kan ulod bago maglipat an peste sa ibang mais.
- ✓ Likayan an magtanom sa kataid kan mga madali nang anihon na tanom (adjacent sequential planting) ta nganing maibitaran an paglipat kan ulod hale sa madali ng anihon pasiring sa bagong tanom.
- ✓ Mag obserbar nin tamang pag abono, irrigasyon asin pagpreparar kan daga (ipa-anilisar an daga para tama an abonong ilalaag).

KUN IGWA NANG FAW SA SAINDONG LUGAR:

- ✓ Susugon an agihan kan migration kan adult FAW tanganing magin handa sa potensyal na pag-atake kan peste.

Papano mabibisto an FAW?

Litarato ni: Salvador Vitanza
Texas AgriLife Extension
<http://elp.tamu.edu/moths>